

דף ע.

עין משפט א.

אה"ע סימן ד סעיף היט

ה ג. אחד מהגויים שבאו על בת ישראל בגיותן הבן כשר, אלא אם היא בת פגומה לכהונה.^פ

יט כ. עכו"ם ועבד שבאו על בת ישראל בין פנויה בין א"א, הולד כשר.^צ אלא שפגום לכהונה ואם הגוי או העבד באו על ממזרת הולד ממזר.

עין משפט ב.

אה"ע סימן ב סעיף א

אהגה:א. אין לאיש להמתין מלישא אשה עד שימצא אחת שתיתן לו ממון ודבר זה אסור ורבים נכשלים בכך.^ק

פ. זו דעת הרא"ש והשו"ע. והרי"ף מסתפק בדבר ולכתחילה לא תנשא ואם נישאת לא תצא כ"כ הח"מ. ולהרמב"ן אף בת הבן כלומר שנולד להם תחילה בן, ומבן זה נולדה הבת אח"כ, פגומה לכהונה. ולרש"י בכה"ג הבת של הבן כשרה לכהונה לכתחילה וכך נוטים דברי האחרונים.

צ. מיבמות מ"ח וקידושין ס"ח, אלא שפגום לכהונה, לדעת הרי"ף ורמב"ן הוא רק מספק פגומה לכהונה, והרמב"ם מכשירה גם לכהונה והשו"ע פסק דפגום כדעת הרא"ש. ואם נישאת הבת לא תצא ח"מ ס"ק ג' וב"ש. עכ"פ מוכח דלא בעינן גרות ועיין בשו"ע סי' ד' סעיף ז' והתוס' בקידושין ע"ה: פסקו דצריך גרות. וכן ברש"י ס"ח: אך המהרש"א העיר דרש"י סותר עצמו בדף ע"ו ע"א ד"ה ופרכינן ונשאר בצ"ע. והשער המלך בפט"ו מא"ב הלכה ג' הביא להוכיח דלא צריך גרות ואחת הראיות שלו היא מדף מ"ז ע"א בבכורות דבן שנולד מישראלית שבא עליה עכו"ם חייב בפדיון וכך פסק השו"ע בסי' ש"ה סעיף י"ז ביו"ד.

ואם צריך גרות איך יתחייב בפדיון, והלא אין זה בבניין דגר שהתגייר כקטן שנולד דמי ופי' רש"י בקידושין דף י"ז. וז"ל דכקטן שנולד "מאליו דמי" ובסנהדרין נ"ח פי' רש"י דהוי כנולד בלא אב ואם. ואם כן איך יתחייב בפדיון. ועוד הקשה מיבמות מ"ה ע"א שאמר לו רב יהודא גלי או נסיב בת מינך ושם ברש"י: אבל ממזרת לא תישא וקשה אם צריך גירות כפי' רש"י למה לא ישא ממזרת הרי גר מותר בממזרת או דרש"י סותר עצמו וכאן סובר דלא צריך גרות עכ"פ מהגמ' מתברר לכאורה דלא צריך גרות דאם כן יהיה מותר בממזרת.

ובפ"ת ס"ק א' הביא בשם שו"ת חמדת שלמה סי' ב' ג' דהגאון מליסא בחוות דעת דעתו בפשטות כרש"י דצריך גרות, ויישב הסתירה בדברי רש"י מע"ו: לס"ח: דשאני אם בא עליה גוי דאז יש לו חייס צריך גרות לוולד, אבל בבא עליה עבד דאין לו חייס לא צריך גרות כלל אלא דאף בבא עליה עכו"ם דצריך גרות להולד אסור בממזרת דלא דמי לגוי שהתגייר וכאן אחרי גרותו שדינן ליה בתר אימיה וישראל גמור הוא.

ק. או"ח והביאו הח"מ.

עין משפט ג.ד.

אה"ע סימן ב סעיף ב

ב כל המשפחות בחזקת כשרות ומותר לישא מהם לכתחלה, ואעפ"כ אם ראית ב' משפחות שמתגרות זו בזו תמיד (או שני בני אדם שמתגרים זה בזה) (בפ"י יוחסין), או ראית משפחה שהיא בעלי מצה ומריבה תמיד, או ראית איש שהוא מרבה מריבה עם הכל ועז פנים ביותר, חוששין להם וראוי להתרחק מהם, שאלו סימני פסלות הם. וכן כל הפוסל אחרים תמיד, כגון שנותן שמץ במשפחות או ביחידים ואומר עליהם שהם ממזרים, חוששין לו שמא ממזר הוא. ואם אומר להם שהם עבדים, חוששים לו שמא עבד הוא, שכל הפוסל במומו פוסל. וכן מי שיש בו עזות פנים ואכזריות ושונא את הבריות ואינו גומל להם חסד, חוששים לו ביותר שמא גבעוני הוא.

עין משפט ה.

ח"מ סימן ז סעיף ו

ו ט. אין דיין יכול לכוף לדרך אחד ר' שגדול ממנו בחכמה, אלא מכנסים ומעיינים ביניהם.

ח"מ סימן קכד סעיף א

א. הנתבע אינו יכול למנות מורשה ת, ונשים יקרות שאין כבודן לבוא

ר. טור בשם רב האי גאון, ואם זילא ליה מילתא לת"ח לרדת לדון עם עם הארץ עיין בסי' קכ"ד סעיף ד'.

ש. הסמ"ע כתב היינו לעשות פשרה ביניהם, והש"ך פירש בשם הב"ח דמעיינים אם אין מיין הראוי שילך לדין.

ת. טור מירושלמי דסנהדרין פ"ב הלכה א', שלא תהיה סנהדרין שומעת טענת שקר מפי המתורגמן, ובכהן גדול הוא שהתירו משום כבודו שלא לבזותו, וכן כתב הרי"ף בתשובה סי' רמ"ח.

ואפי' לתובע לא התירו למנות מורשה אלא כשהוא יושב בביתו ושולח מורשה לבי"ד במקומו בכוחו ורשותו אחרי שהקנה לו הממון. אבל אם התובע בעצמו בבי"ד אסור לטוען ע"י מליץ אלא התובע יטען בעצמו. וכמ"ש הטור בסי' י"ז בשם הרמב"ם ובמחבר שם בסעיף ו'. כ"כ הסמ"ע בס"ק א' בשם הד"מ.

והש"ך כתב שמה שנוהגים עכשיו שהתובע טוען בצירוף אחר בבי"ד נגד הנתבע הוא, משום שכל שבאו לדון בבי"ד קבוע הו"ל כקיבלו עליהם לדון כן, ואין אחר הקבלה כלום. ולפ"ז אם הנתבע מעכב על מורשה התובע, או ההיפך אסור. ועוד גם לנתבע יהיה מותר מורשה כשאין התובע מעכב בעדו ע"כ כתב הש"ך דעיקר הטעם כיון שהתובע מרשה ונותן כח ורשות במקומו נחשב המורשה כבעל דבר ומותר. ומה שכתבו הפוסקים כשהתובע

לבי"ד, או ת"ח שתורתו אומנותו^א וזילזול הוא לו לבוא לביה"ד ולערער עם עם הארץ, שולחים להם סופרי הדיינים ויטענו בפניהם^ב.

ח"מ סימן ה פעיף ד

עין משפט ו.

ט. אסור לדיין להתנהג בשררה ובגסות על הציבור, אלא בענוה ויראה, ואם מטיל עליהם^ג אימה שלא לשם שמים אינו רואה בן ת"ח לעולם, אע"פ שהם עמי הארץ צריך שיסבול עולם וטירחם, ואסור לנהוג בהם קלות ראש.

י. מצוה על הציבור^ד לנהוג בדיין כבוד, ולא יתבזה בפניהם, דאסור לו לעשות מלאכה בפני ג', וק"ו דאסור לו לאכול ולשתות או להשתכר^ה בפניהם. ואם אין מי^ו שישמשנו אסור לו להיות דיין.

נמצא בבי"ד אסור למורשה רק בלא נתן לו כח ורשות להיות במקומו. והנתבע שלא שייך בו נתינת כח ורשות אינו יכול לעשות מורשה אפי' אינו עומד בבי"ד.

ונתבע שאסור למנות מורשה אפי' בקנין לא מועיל, כ"כ המהרשד"ם סי' תל"ט. ועוד פסק שם דאם הנתבע מינה מורשה ועמד בדין, ונתחייב המורשה על שהודה לדברי התובע יכול הנתבע לחזור בו ואין דבריו נכונים אלא העיקר כהריב"ש בס"י שצ"ב שהודאת מורשה הנתבע מחייבת. ובפעמוני זהב הביא ראייה לדברי הש"ך דאם הודה מורשה הנתבע הודאתו מחייבת מתשובת הרי"ף סי' רמ"ט שכתב דאם נתרצה התובע במורשה הנתבע, מהני ודלא כמהרשד"ם ע"ש.

וברדב"ז ח"א סי' ת"א כתב שבנפשות הדין להיפך שהתובע לא יוכל למנות מורשה ואילו הנתבע מותר לו למנות מורשה ונפ"מ לגבי מוסר, כנה"ג.

א. ובש"ך ס"ק ד' כתב דלפי המבואר ביור"ד סי' רמ"ג שת"ח היינו הגם שיש לו אומנות או משא ומתן להתפרנס ולא להעשיר ובכל שעה שהוא פנוי מעסקיו חוזר על ד"ת ולומד א"כ קשה על מה סומכים היום שמחייבים ת"ח לבוא לדין ותירץ שהכל תלוי במנהג כמו לענין מס.

ב. ונשים יקרות שנתחייבו שבועה, אין לבזותן לבוא לבי"ד ונשבעות בפני סופרי הדיינים. רדב"ז ח"א סי' ת"א.

ג. מר"ה דף י"ז ע"א מימרא דרב יהודה אמר רב. ומש"כ שאין רואה בן ת"ח למדוהו מאיוב ל"ו. "לכן יראוהו אנשים" ר"ל שמטיל אימה על האנשים, "לא יראה כל חכמי לב", סמ"ע ס"ק י"ח.

ד. שנאמר ואצוה אתכם. זו היא אזהרה לצבור שתהיה אימת הדיין עליהם, סמ"ע כ"א.

ה. היינו אפי' בסעודת מצוה אבל בסעודת רשות אסור אפי' לאכול, כ"כ בנתיבות, ולפ"ז בסעודת פורים צ"ע אם מותר לדיין להשתכר בפניהם.

ו. מהגהות מימוניות פכ"ה מהלכות סנהדרין. ומירושלמי הביאו הב"י.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ז.

אה"ע סימן כא סעיף ה

ה ט. אסור להשתמש^ז באשה, ובאיזה שימוש אמרו, כגון בהצעת המטה, או מזיגת הכוס בפניו, או רחיצת פניו ידיו ורגליו, אף שאינה נוגעת בו.

הגה: י. ו"א^ח דאסור לאכול עם ערוה בקערה אחת כמו באשתו נדה, וי"א^ט דלא אסרו אלא באשתו נדה בלבד.

הגה: יא. ו"א^י דאין לנהוג בדברים של חיבה אפי' עם אשתו בפני אחרים, כגון לעיין בראשו וכדומה.

עין משפט ז.

או"ח סימן עה סעיף ג

ג ד. יש לזוהר משמיעת קול זמר אשה^כ בשעת קריאת שמע.

הגה: ואפי' באשתו, אבל קול הרגיל בו, אינו ערוה^ל.

דף ע:

עין משפט א.

אה"ע סימן כא סעיף ו

ו יב. אין שואלין^מ בשלום אשה כלל אפי' ע"י שליח, ואפי' ע"י בעלה

ז. וי"א דלא אסרו אלא במקום יחוד אבל במקום שרוב בני אדם מצויים מותר, ולכן נהגו במרחץ לרחוץ בשפחה כותית, כ"כ המרדכי בפ' אע"פ.

ובב"ח כתב דמצא במרדכי ישן דהנמנע מתברך, ושומר נפשו ירחק מזה כ"כ הח"מ. ואם כוונתו בכל אלו לשם שמים מותר, כ"כ התוס' בסוף קידושין.

ולשם שמים, כגון בכלה לרקד לחבבה על בעלה, והיכא דלא נהוג אסור כ"כ הח"מ.

ח. שו"ת בנימין זאב קמ"ג.

ט. הרשב"א בתשובה אלף קמ"ח.

י. כ"כ הנ"י בפרק חזקת.

כ. וי"א אפי' בפנויה, כה"ח אות כ"א, ודעת הד"מ שיש בזה ג"כ איסור ולא רק שיש לזוהר אך מזה שהרמ"א לא הגיה על דברי השו"ע משמע שחזר בו והודה לדעת מר"ן דרק יש לזוהר לכתחלה, כה"ח אות כ"ה.

ל. וי"א שער וקול איסורם רק מדרבנן, ולפ"ז אף להסוברים דעצימת עיניים לא מהני בערוה מ"מ בשער מהני, וכל דבר שהוא מדרבנן אם עבר וקרא יצא. כה"ח אות כ"ז. ובדיבור מותר אפילו כשאינו רגיל, ומשמע דמה שהתיר ברגיל היינו אפילו בזמר.

מ. מקידושין דף ע' משמואל שם. ואפי' לשאול אחר על שלומה אסור, דשמא אותו אדם ילך ויאמר לה פלוני שאל בשלומך, דרק בבעלה התירו בכה"ג בגמ', ודלא כב"ח. ולכן

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

א. ב. הלך בי"ד למקום אחר ביום שקבעו לו, ק. הולך אחריהם ואם לא הלך מנדים אותו.

יו"ד סימן שלד פעיף מוג

מוג. מג. על כ"ד דברים מנדין. א. המבזה את החכם אפי' לאחר מותו^ר. ב. המבזה שליח בי"ד^ש. ג. הקורא לחבירו עבד^ת. ד. המזלזל בדבר אחד מדברי סופרים^א, ואצ"ל מדברי תורה. ה. מי ששלחו עליו ב"ד וקבעו לו זמן ולא בא^ב. ו. מי שלא קיבל עליו את הדין מנדין אותו עד שיתן כפי שפסקו^ג. ז. מי שיש בידו דבר המזיק^ד. ח. המוכר קרקע שלו לעכו"ם אנס, מנדין אותו עד שיקבל עליו כל אונס שיבא מהאנס לישראל חבירו^ה שהוא המצרן לעכו"ם. ט. המעיד על ישראל בערכאות והוציא ממנו ממון בעדותו שלא כדין, מנדין אותו עד שישלם מה שנתחייב^ו זה ע"פ עדותו שלא כדין. י. שוחט כהן שאינו מפריש מתנות כהונה ונותנם לכהן אחר, מנדין אותו עד שיתן^ז. יא. המחלל יו"ט שני של גלויות אע"פ שהוא מנהג^ח. יב. העושה מלאכה בערב פסח אחרי חצות^ט. יג. המזכיר שם שמים לבטלה או לשבועה בדברי שקר^י. יד. המביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ^ב. טו. המביא את הרבים

- ק. כך כתב הב"י והביאו הרמ"א.
- ר. מברכות י"ט ע"א.
- ש. מקידושין ע' ע"ב.
- ת. שם דף כ"ח ע"א.
- א. ממשנה ו' פ"ה מעדויות לדברי ר' יהודה.
- ב. מבב"ק דף קי"ב ע"ב.
- ג. שם בדף קי"ג ע"א.
- ד. מבב"ק ט"ו ע"ב.
- ה. מבב"ק קי"ד ע"א.
- ו. מימרא דרב שם בב"ק.
- ז. מחולין קל"ב ע"ב מימרא דרב חסדא.
- ח. מפסחים נ"ב ע"א.
- ט. שם בדף נ' ע"ב.
- י. מנדרים ז' ע"ב.
- כ. מברכות י"ט ע"א, וביצה כ"ג ע"א.

לידי חילול השם^ל. טז. המחשב שנים וקובע חדשים בחוצה לארץ^מ ע"פ מה שהיו רגילים לקבוע בארץ ישראל בזמן שבית המקדש היה קיים. יז. המכשיל העיור^ג. יח. המעכב את הרבים מלעשות מצוה^ו. יט. טבח שיצאה טריפה מתחת ידו^ז. כ. טבח שלא הראה בדיקת סכינו לחכם^פ. כא. המקשה עצמו לדעת^ק. כב. המגרש את אשתו ועשה שותפות עם גרושתו^ק או במשא ומתן המביאן להזקק זה לזה כשיבואו לבית הדין מנדין אותם. כג. חכם ששמועתו רעה^ר. כד. המנדה למי שאינו חייב נידוי^ש.

הגה: ואין צריך לענין נידוי עדות וראיה ברורה^ח, אלא אומד הדעת באמיתות הדברים שהתובע טוען ברי לי ואז אפי' אשה או קטן נאמנים אם הדעת נותנת שאמת היה.

עין משפט ה. יו"ד סימן רמב סעיף לו

לו. מו. האומר לחבירו איני מקבל ממך גם אם היתה כמשה, מלקין אותו משום בזיון כבודו של משה ע"ה^א.

הגה: תלמיד חכם שאמר דבר הלכה בדבר השייך לו, אם אמר הדבר הלכה קודם שהיה מעשה שומעין לו, ואם לאו אין שומעין לו.

- ל. מירושלמי פ"ג דמו"ק בעובדא דחוני המעגל שם.
- מ. מברכות ס"ג ע"א, וכדרך שהיו קובעין אז ומעברין בזמן חכמי המשנה.
- נ. מו"ק י"ז ע"א.
- ס. מירושלמי פ"ג דמו"ק.
- ע. מסנהדרין דף כ"ה ע"א.
- פ. מחולין דף י"ח ע"א.
- צ. מנדה י"ג ע"ב.
- ק. מכתובות כ"ח ע"א.
- ר. ממו"ק י"ז ע"א.
- ש. שם.
- ת. ממהרי"ק בשורש ק"כ, ממו"ק דף י"ז ע"א דת"ח עביד דינא וכו'.
- א. כתב הט"ז בס"ק כ' אבל אם אמר כיהושע אין מלקין אותו דמצינו בש"ס יבמות מ"ח שאמרו כך.

הגה: ודוקא שאמר כך קיבלתי^ב, אבל אם אומר דבר מסברא ומראה פנים לדבריו ונראין הדברים שומעין לו גם אחרי מעשה, אבל בלי לסמוך על סברתו בזה שמדמה מילתא למילתא דשמא טועה בזה, אלא אם כן הדין פשוט^ג.

- ב.** מיבמות ע"ז ע"א, ותוס' שם ד"ה אם, ושם בתוס' הקשו וכי ח"ו יחשדו לת"ח שהוא משקר וכתבו שאומר בדדמי שסבור שכן קיבל מרבו, אבל כל זה כשרבו אינו בחיים אבל כשהוא קיים מדייק ולא אומר בדדמי וזהו שכתב אין שומעין לו שכך קיבל מרבו. ביאורי הגר"א אות פ"ד.
ועיין בספר ראשון לציון מה שפירש בדברי הרמ"א.
- ג.** היינו הדמיון פשוט בעיני כל, אז סומכין על הדמיון, ועיין בט"ז ס"ק כ"א מש"כ מהנ"י. ועיין בסוף הסימן קיצור הנהגת איסור והיתר מבעל השפתי כהן.